מב א מיי' פי"ג מה' נדרים הל' כג וסי"ל מהל' מילות הלכה יד טוש"ע י"ד סימן רנ סעי' ז:

נוסחא
הסר מאד בנדר טייך תקלה מאיר בנדבה

נוסחא
מאשר זה שמעון הצדיק ואכלתי של אשם נזיר טמא - ולאחר בנדק כלל הוא נאנס מלאכל קיים כה

תוספות
והא קתני כנדבתם. מימה מנופיס דממני' תיקשי ליה דקתני כנדבתם והכל קתני נדר וי"ל דאין ה"ל ונעניית ניתא הכל: כהלל הזקן שמביאין בעזרה. וא"ת אכתי היכי קני ליה נדבת כשרים הא ליכא שריותא ס"א כהלל בשבבתה בעזרה וממני' משמע בכל ענין ושוד דהא מיתת נדרי קרבן אבל נדרי דקונם כגון שאוסר ככר עליו הנם לא שייך מעם זה ואומר הכ"ל אליעזר כיון דכשרים מתנדבים בשום לד בעזרה גם מון לעזרה נמי תפיס שפיר הנדבה בלשון זה ואף על גב דכשרים לא מתנדבים כה"ג אבל נדרי כשרים לא הוו בלל בשום לד אף כשהיא בעזרה נמי ליכא תשמש שמא תמות ויהא חייב באחריות ואתי לידי תקלה דבל תאמר הלכך בנדרי כשרים לא אמר כלום: בשהן מוהין לשון ומוהא על הרשעות כלומר בשהן מוהין בעוטתיהם ודומגין מן היסורין עודרין להנין מן היסורין וכשרבים עליהם ימי טומאה מתחרטין:

כי קאמר ר"מ בנדר בנדבה לא קאמר. דקרא לא איירי אלא בנדרים ולא בנדבה: **והקתני** כנדבותם נדר בגזיר ובקרבן. דאלמא שהכשרים עודרים והיכי מצית לאוקמי כר"מ: ומתרלינן תני נדב. ופירשו רבותי דהך קושיא בדין הוא דהוה מצי לאקשויי לה אגופא דמתני' דהא מתני' משמע שאין הכשרים עודרין מדקתני כנדרי כשרים לא אמר כלום ובתר הכי קתני נדר אלא דמטיקרא דייק מתני' גופא דמפליג בין נדר לנדבה מני ובתר דאוקי לה כר"מ דייקינן היכי קתני נדר ואינו נראה לי אלא ה"ק בשלמא אי לא מוקמינן לה כר' מאיר מצינן לפרושי דנדר של כשרים מתוך שהוא ברצון גמור וכשר הדבר לעשות כן נדבה מקרי ואע"ג דאי אמרינן הכי לא שמעינן ליה לחנא דמפליג בין נדר לנדבה ועליל אמרי' בפשיטות מאן תנא דשמי ליה בין נדר לנדבה לעיל אמרינן הכי משום דקושטא דמילתא היא לבל הש"ס גופיה דחי לה לאידך גיסא ולומר דלאו רבי מאיר היא ולא שני לן בין נדר לנדבה ומתרלא מתני' שפיר אלא אי אמרת רבי מאיר היא היכי מיקרי נדר דקרבן נדבה והרי כיון שאין הנדר ראוי לכשרים אי אפשר שיקרא נדבה: **נדבה נמי דלמא אתי בה לידי תקלה.** דאמר"ג דאמר הרי זו **דלמא** פשע ומאחר להביא יותר משלם רגליים: בהלל הזקן. אם אמר על בהמה המונחת בעזרה כנדבה כשרים נדר בקרבן שהרי כשרים מביאין בהמתן לעזרה ומקדישין אותה כדרך שהיה עושה הלל הזקן: **מביאה** חולין לעזרה. לאו בעזרה ממש שאסור להביא חולין לעזרה אלא בפתח העזרה: **נדבה** דמזירות מאי איכא למימר. כלומר היאך כשרים מתנדבין מזירות והא אין להו למיתם דלמא אתו לידי תקלה: ה"ג כשמעון הצדיק ולא גרסי' סבר לה והכי פירושא דכל שנדר מתוך עניין זה כל כך כוונתו לצוותה לליכא למיתם לבא לידי תקלה: אסור מזיר טומאה. שהתחיל למות ונטמא במת שסותר מנינו ומביא קרבן ומונה כתחלה: **ופחז ילדי עלי.** מיהר מל' פחז כמים ובקש לעבדני מן העולם לילך אחרי מראה עיני: **נזיר להזיר לה'.** שנזירתו לשם שמים: **משום דאתי על חטא.** שנטמא: **בשהן** תוהין מזרין. כשהן מתחרטין על מעשיהן הרעים: **ורבין** עליהם ימי מזירות. שמתחלה לא נתכוונו אלא לשלשים יום: **מביאין** חולין לעזרה. **לאו דוקא** שכל זמן שלא התירן חכם מזירותן וקרבנותיהן חובה עליהן אלא כעין חולין קאמר שמתוך שאין כוונתן רלויה אף קרבנותיהן אין רלוין אבל בהך גברא שבא מן הדרום ליכא למיתם להכי שכיון שהיתה כוונתו כל כך רלויה בתחלה אמן סהדי שלא נתחרט: תני יפלוה וגו'. וכתיב קדום יהיה כיולא בך קראו הכתוב קדום: משום דאתי על חטא. וגנאי הוא לאדם חטוב לאחול דבר שקרב על חטא: כל אשמות נמי. וכ"ש חטאות אלא משום דאייתי באשם נקט אשמות: כשהן מוסיף. שהלין על פורעניותם ומולין אותו בעוטתיהם ומהרהרין תשובה בלבם ומודין: ומגלגלו מביאין חולין בעזרה. לאו דוקא חולין בעזרה דהבדל [כ"ל דבנזיר] מיהו נפקא אחכמה אלא על ידי התנת חכם אלא כעין חולין בעזרה וה"ה נמי דלא הוה אכל קרבנותיו שהביא אחר שתנה מזירות מקרה כיון שנתחרט בטומאתו הוי כאילו נעקר נדרו ואף קרבנות סוף מזירות הם כחולין בעזרה אלא נקט אשם דפסיקא ליה לפי שאין נזיר טהור מביא אשם אבל זה שהיה לדיק גמור הוה קיים ליה ביה שלא נתחרט בהתליך ימי טומאתו: תני עדב. ואע"ג דנקרא כתיב עדבר נמי קני מדור דלאו אוכמיה דקרא לתימר תנדוב:

כי קאמר ר"מ (ה) בנדר. אסור בלשון נדרים דוקא קאמר: **אבל בנדבה לא אמר.** והייטו מתני' דקתני כנדבתם דכשרין נדרי בלשון נדבה: **והא קתני כנדבותם נדר בו'.** דמשמע דבלשון נדר קאמר: **דלמא אתי בה לידי תקלה.** דכי אמר בל' נדר "הרי עלי קרבן" אתי בה לידי תקלה דעבר משום בל תאחר: **נדבה נמי.** כי אמר "הרי זו קרבן" אתי בהו לידי תקלה לידי ניזה ועבודה א[אבל בבל תאחר לא דכל היכא דליתא, בי גזא דרחמנא ליתא: [כפנ"ל]. מתני' דקתני נדבה מותר כגון דעביד כהלל דמקדישה בעזרה דהו לא אתי בה לידי מעילה: **נדבה דנזירות מאי איכא למימר.** היכי עביד דלא ליתי לידי תקלה דקתני כנדר בנזיר, דמותר, דכשרים מתנדבים בנזירות: **סבר לה כשמעון הצדיק.** דמנזיר לשם שמים כלאתו שבא לפני שמעון הצדיק: **לא אכלתי אשם נזיר טמא.** דנזיר שמיטמא מביא אשם ואח"כ מוכה ימי נזירות אחר ומאותו אשם לא אכל וטעמא מפרש לקמן: **בא לפני אדם אחד.** שבא להקריב קרבן נזירותו ונגלה שערו: **ופחז ילדי עלי.** מתוך שראיתי בימים עוברתי כל כך ולא נתגבר עלי ילדי ובקש להביאני לידי מעשים רעים לטולדני מן העולם: **אמרתי לו.** כך אמר בעצמו: **עליך שכתוב אומר אם כי יפליא כו'.** דהייטו לה לשם שמים: **דאתי על חטא.** שטימא עצמו וכיון דאתי על חטא הוא א"כ לא בעי למיכל שום קרבן חטאת אלא הייטו טעמא דלא אכל אשם נזיר טומא: **כשהן תוסין.** מתפחדים כמו ופחדת לילה ויומם (דברים כח) ומתרגמינן ותהיה כשהן כועסין עודרין שאינן עודרים לשם שמים אלא לשם כעס מנזרין עצמן: **וכשהן מטמאין.** דאתא טומאה וסתרי להנהו יומי דמזירות ובעו למימני יומי מזירות אחר וריבה עליהן ימי טומאה דשמא מיטמא פעם אחרת ובעי למיסתר כל הני יומי דמזירות ומתחרטין בעצמן שנדרו וכיון דמתחרטין לא הוי מזירות לשם"ש ונמצאו מביאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דנדרי לשם"ש הוא דעבד: **מ"ש אפי' נזיר עסור.** דלמא מתחרט על מזירותו ונמצא מביא חולין לעזרה: **בנזיר עסור.** ליכא למיתם דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רבו עליו ימי טומאה, ודאי לא מתחרט, ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד במזירותו, להא ליכא למיתם, דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד בולא הוה נדר, ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

כי קא"ר מאיר בנדר, בנדבה לא קאמר, והא קתני כנדבותם נדר בגזיר ובקרבן? תני "נדב בגזיר ובקרבן" מאי שנא נזיר דלא דלמא אתי בה לידי תקלה, נדבה נמי לא, דלמא אתי בה לידי תקלה: כהלל הזקן דתניא

*"אמרו על הילל הזקן שלא מעל אדם בעולתו כל ימיו - מביאה כשהיא חולין לעזרה ומקדישה וסומך עליה ושוחטה

הניחא 'נדבה דקרבנות', 'נדבה דנזירות' מאי איכא למימר? סבר לה "כשמעון הצדיק

*דתניא אמר (רבי) שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד, פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתי שהוא יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים, אמרתי לו: בני מה ראית להשחית את שערך - זה - הנאה? אמר לי: רועה הייתי לאבא בעירי הלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בבבואה שלי ופחז עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם, אמרתי לו: רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה, העבודה שאגלחך לשמים, מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי לו: בני, כמוך "ירבו נזורי נזירות בישראל, עליך הכתוב אומר "איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה'"

מתקיף לה רבי מני: מאי שנא "אשם נזיר טמא" דלא אכל דאתי על חטא, כל אשמות נמי לא ליכול דעל חטא אתו? א"ל ר' יונה היינו טעמא - בשהן תוהין נזרין, וכשהן ממאנין ורבין עליהן, ימי נזירות מתחרטין - בהן ונמצאו מביאין חולין לעזרה, אי "הכי אפילו נזיר טהור נמי? נזיר "טהור לא, דאמודי אמיד נפשיה דיכול לנדור, ואיבעית אימא אפילו

תורה אור

[פסחים סו:]

נזיר ה: [תוספתא שם פ"ד]

פי' הרא"ש
כי קאמר ר"מ בנדר בנדבה לא קאמר. ולהכי תנא נדר לאפוקי נדבה: ופריך היכי מצי מעמע לה דמשום דתנא נדר בא לאמעוטי נדבה והא קתני כנדבתם נדר בגזיר ובקרבן והאי נדר ע"כ נדבה היא משום דכשרים אינם עודרין: ומשני תני נדב. ודרך התנא לאמעוטי בין נדר לנדבה אבל לעולם לא קרי לנדר נדבה: מ"מ נדר דלא דלמא אתי בה לידי תקלה בל תאחר נדבה נמי דלמא אתי לידי תקלה למעול בה: בהלל הזקן. דאיתי מפרשים שפיר שם ובכיון דמשבחת לה נדבה בכשרים כי אמר בנדבתם בנדבת כשרים מצינן ולי נראה כיון בכשרים אינם מתנדבים אם אין הבהמה עומדת בעזרה כי אמר בנדבה כשרים לא אמר בלום אלא כשהבהמה עומדת בעזרה: שאגלחך לשמים. שאקבל עלי נזירות ותהיה תגלחתי לשם שמים: עליך אמר קרא אם כי

הגהות הב"ח (ה) רש"י ד"ה כי קאמר ר' מאיר אסור בנדר בלשון:

הגהות מהר"ב רגשבורג א) רש"י ד"ה נדבה נמי וכו' אבל בבל תאחר לא וכו' נ"ב בסוגיא קמייתא דר"ה דף ד איתא נהדיא דאף בנדבה עובר בבל תאחר. וכבר הרגישו בזה בשו"ת פרים מאירות מ"א סי' לא. ובשבות יעקב מ"ב סי' ג ישש"ם מה שהיקלו